

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ

ІНСТИТУТ ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТИ
КИЇВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ БУДІВНИЦТВА І АРХИТЕКТУРИ

**Навчально-тематичний план підготовки
за програмою «Банківська система»**

Київ 2015

Актуальність та необхідність вивчення основ банківської справи зумовлена сучасними процесами в економіці. Ця дисципліна вивчає конкретні форми прояву економічних законів у банківській сфері. Стан банківської системи є індикатором стану економіки. Банки відіграють важливу роль у стабілізації фінансової системи, обслуговуванні грошового обігу, забезпеченні суб'єктів господарювання кредитними засобами та іншому.

У рамках цієї дисципліни передбачається вивчення сутності, функцій та структури сучасної банківської системи, ресурсів комерційних банків та їх кредитного потенціалу, операцій комерційних банків з обслуговування платіжного обороту, кредитних операцій, оцінки банками кредитоспроможності позичальника та страхування від кредитних ризиків, операцій з цінними паперами, формування та управління портфелем цінних паперів, валютних операцій, операцій банків з міжнародних розрахунків, нетрадиційних банківських операцій та послуг, банківського маркетингу та менеджменту, державного контролю за здійсненням банківських операцій.

Форми проведення занять

- поєднання лекцій з практичними заняттями за системою "learning by doing" (навчання в ході роботи);
- ілюстрація теоретичних аспектів запропонованого матеріалу численними прикладами з практики;
- використання активних форм навчання: комп'ютерні тренінги, міні ділові ігри, «мозкові штурми»;
- проведення майстер-класів запрошеними фахівцями з компаній реального сектора;
- застосування методики "case-study" з метою розвитку навичок аналізу конкретних бізнес-ситуацій і прийняття рішень в процесі навчання;
- виконання окремих завдань надається слухачам на самостійне розгляд, після чого детально аналізується спільно з викладачем.

Тривалість програми 108 академічних годин.

План підготовки

№	Напря́м	Години	Викладач
1	Сутність, функції та структура сучасної банківської системи. Ресурси комерційних банків та їх кредитний потенціал	8	
<p><i>Ключові терміни та поняття:</i> банк, банківська система, ресурси банку.</p> <p><i>Особливу увагу слід звернути на такі питання:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - основи створення банків та банківської системи; - перше майно під заставу; - становлення перших банків; - Закон України «Про банки та банківську діяльність»; - банківській продукт; - банківська система, рівні та функції; - класифікація банків; - Закон України «Про Національний банк України»; - емісія національної грошової одиниці; - регулювання грошового обігу в країні; - монетарна політика, грошово-кредитна та валютна політика; - рефінансування комерційних банків; - система банківського регулювання та нагляду; - організація міжбанківських розрахунків; - функції, операції та послуги комерційних банків в Україні; - організаційна структура комерційного банку; - ресурси банку як база формування його кредитного потенціалу; - норматив платоспроможності банку; - залучення комерційними банками коштів на вклади та депозити; - діяльність фонду гарантування вкладів фізичних осіб. 			
2	Операції комерційних банків з обслуговування платіжного обороту. Кредитні операції банків	16	
<p><i>Ключові терміни та поняття:</i> платіжна система, платіжний оборот, кредити.</p> <p><i>Особливу увагу слід звернути на такі питання:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - структура платіжної системи України; - Закон України «Про платіжні системи та переказ грошей в Україні»; - платіжний оборот; - МФО-система міжфілійних оборотів; - кліринг через СЕП чи банки-посередники; - платіжні вимоги, вимоги-доручення та доручення, чеки, акредитиви, векселя; - робота банків з обслуговування клієнтських розрахункових операцій; - акцептні та безакцептні операції; - авальні операції з оформлення банківських гарантій; - розрахунки платіжними дорученнями та чеками; - електронні розрахунки за допомогою платіжних карт; - касові операції банківських установ; - організація міжбанківських розрахунків; 			

	<ul style="list-style-type: none"> - Центральна розрахункова палата - сутність і види кредитів; - кредитний меморандум; - LIBOR-пропозиції, KIBOR-ставка, MIBOR-ставка, FIBOR-ставка, PIBOR-ставка; - кредитний ризик комерційного банку та способи його зниження; - забезпечення кредиту як надійний спосіб зниження ризику неповернення кредиту; - кредитний портфель; - особливості довгострокового кредитування; - кредитування інвестиційного проекту. 		
3	Оцінка банками кредитоспроможності позичальника. Страхування від кредитних ризиків	14	
<p><i>Ключові терміни та поняття:</i> фінансовий стан, кредити, ризики.</p> <p><i>Особливу увагу слід звернути на такі питання:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - кредитоспроможність позичальника; - кредитна історія позичальника; - Постанова НБУ «Рекомендації щодо визначення фінансового стану позичальника» № 323 від 29.09.97 р.; - кредитний рейтинг; - кредитна політика комерційного банку; - кредитна експансія банку; - засновники та учасники Кредитного Бюро; - кредитний моніторинг; - пролонгування кредиту у випадку тимчасових фінансових ускладнень у позичальника; - кредитний ризик; - класифікація ризиків; - основні способи зниження ризику комерційних банків: диверсифікація, лімітування, самострахування, страхування, хеджування, оцінка кредитоспроможності позичальника; - форми страхування кредитів: страхування відповідальності позичальників за непогашення кредитів, страхування заставного забезпечення; - мінімізація кредитних ризиків за допомогою штрафів, пені, застави, поруки (гарантії); - основні види застави: іпотека, застава вкладів, поручительство (гарантія), застава цінних паперів, переуступка вимог по поставці товарів або наданні послуг; - основні вимоги до застави; - процес управління зменшенням ризиків. 			
4	Операції банку з цінними паперами. Вексельні операції банків як різновид операцій з цінними паперами	14	
<p><i>Ключові терміни та поняття:</i> цінні папери, операції з цінними паперами, векселі.</p> <p><i>Особливу увагу слід звернути на такі питання:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - правове регулювання роботи банків з цінними паперами; - класифікація операцій банків з цінними паперами; - пасивні та активні операції з цінними паперами; - загальні принципи функціонування ринку цінних паперів; - головні завдання державного регулювання ринку цінних паперів; - активні операції банків з цінними паперами за дорученням клієнтів; - брокерські операції з корпоративними та державними цінними паперами; - формування портфеля цінних паперів для клієнтів і довірче управління ним; 			

	<ul style="list-style-type: none"> - депозитарна діяльність; - андеррайтинг; - кліринг; - активні власні угоди комерційних банків з цінними паперами; - пасивні операції банків з цінними паперами; - розрахунок рентабельності операцій з цінними паперами; - сутність та класифікація векселів; - історичні передумови виникнення векселів; - індосамент; - Женевські конвенції щодо векселів; - позики під заставу векселів; - операції щодо підвищення надійності векселів. 		
5	Формування та управління портфелем цінних паперів. Валютні операції банків	14	
<p><i>Ключові терміни та поняття:</i> інвестиції, портфелі цінних паперів, валюта. <i>Особливу увагу слід звернути на такі питання:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - сутність інвестиційного портфеля; - класифікація портфелів цінних паперів; - механізм формування портфеля цінних паперів; - методи управління інвестиційним портфелем; - диверсифікація вкладів; - індексний метод; - метод збереження структури і рівня загальних характеристик портфеля; - активне та пасивне управління портфелем цінних паперів; - банки як учасники валютного ринку; - Українська міжбанківська валютна біржа; - валютний курс та види валют; - кон'юнктура валютного ринку; - валютні інтервенції; - сутність та види операцій комерційних банків на валютному ринку; - поточні валютні операції; - валютні операції, пов'язані з рухом капіталу; - касові операції; - овернайт та овердрафт; - конверсійні операції; - спот та форвардні операції; - активи та пасиви в іноземній валюті; - довга, коротка та чиста валютна позиція; - обмеження на валютному ринку, встановлені НБУ. 			
6	Операції банків з міжнародних розрахунків. Нетрадиційні банківські операції та послуги	12	
<p><i>Ключові терміни та поняття:</i> зовнішньоекономічні розрахунки, лізинг, факторинг, форфейтинг, банківські метали.</p> <p><i>Особливу увагу слід звернути на такі питання:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - обслуговування банками учасників зовнішньоекономічних розрахунків; - способи платежу в міжнародній торгівлі; 			

- оплата через документарний акредитив;
- акцепт;
- система Товариства всесвітніх міжбанківських телекомунікацій (SWIFT);
- бенефіціатор за акредитивом;
- основні форми акредитива;
- уніфіковані правила для документарних акредитивів, що розроблені Міжнародною торгівельною палатою;
- міжнародний кредит;
- кредит за відкритим рахунком;
- акцептно-рамбурсний кредит;
- міжнародний факторинг;
- інвестиційний кредит;
- форфейтинг;
- міжнародні облігаційні позики;
- нетрадиційні (умовно нетрадиційні) банківські операції та послуги;
- банківські гарантії та поручительства;
- лізингові операції банків;
- факторингові операції банків;
- форфейтинг;
- операції з банківськими металами;
- світові стандарти якості злиwkів банківських металів, прийняті Лондонською асоціацією ринку дорогоцінних металів.

7	Банківський маркетинг. Банківський менеджмент	12	
<p><i>Ключові терміни та поняття:</i> банк, маркетинг, менеджмент.</p> <p><i>Особливу увагу слід звернути на такі питання:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - особливості банківського маркетингу. - функції маркетингу у банківській сфері. - історичні основи концепції банківського маркетингу - маркетингові служби банків, програми маркетингу. - порівняльна характеристика традиційної та сучасної концепції маркетингу. - стратегічний маркетинг. - організація маркетингового процесу. - вибір стратегії маркетингу: - основні види та форми збуту банківського продукту. - створення банківських програм лояльності : - PR як інструмент ефективного банківського маркетингу. - специфіка банківського менеджменту. - фактори впливу на фінансовий менеджмент у банку. - фінансові нормативи Національного банку України. - менеджмент персоналу. 			
8	Державний контроль за здійсненням банківських операцій	16	
<p><i>Ключові терміни та поняття:</i> банк, контроль, рейтингова оцінка банків</p> <p><i>Особливу увагу слід звернути на такі питання:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - форми та види контролю за банківською діяльністю; - попередній, поточний, наступний контроль; - методи контролю: економічний аналіз, перевірка та ревізія; - основні принципи контролю; 			

- якість активів, рентабельність, ліквідність;
- заходи впливу Національного банку України на комерційні банки;
- економічні нормативи в системі контролю за банківськими операціями;
- мінімальний розмір регулятивного капіталу;
- норматив адекватності регулятивного капіталу (платоспроможності) банку;
- розподіл активів комерційного банку за групами ризику;
- норматив адекватності основного капіталу банку;
- контроль НБУ за дотриманням показників діяльності комерційних банків

Комплексний іспит	2
Разом	108